

INTRODUCERE ÎN LIMBAJUL ORAL

Chiar înainte de a intra în codul scris, sunt numeroase moduri de a pregăti copilul pentru asta. Desigur, numind lumea în care trăiește de la naștere. Mai târziu, de îndată ce este capabil să facă acest lucru, îi dăm un vocabular indicat, căutat, îl încurajăm să aleagă cuvântul potrivit, îl învățăm să-l numească, îl ajutăm să construiască mental lumea care-l înconjoară.

Vine apoi momentul în care copilul denumeste obiectul „în afara lui”, adică devine capabil să-l desemneze printr-un cuvânt, chiar dacă nu este vizibil, să-l solicite, să vorbească despre el, fără să-l manipuleze sau să-l arate cu degetul. Puțin câte puțin, va numi lumea care-l înconjoară, apoi cea despre care i se vorbește sau despre care aude vorbindu-se, chiar dacă el n-a întâlnit-o, n-a văzut-o în realitate. Va ști mai întâi să numească un câine pe care-l vede trecând în fiecare zi, apoi lupul care-i seamănă, apoi elefantul care-și hrănește micuții cu lapte, precum câinele și lupul pe care i-a văzut într-o carte, și chiar unicornul, care nu există în realitate, dar despre care a auzit vorbindu-se cu prilejul unei povești.

Pe măsură ce crește, copilul va deveni capabil să nuanțeze, să rafineze anumite cuvinte comune, precum încălțăminte, pe care o va asocia cu pantofi, sandale, bascheți, balerini, pantofi cu toc.

Materialul propus în pedagogia Montessori pentru a îmbogăți și rafina limbajul oral este bogat, variat și atrăgător; copilul îl va descoperi în principal cu adultul, dar îl va putea relua și singur. Toate aceste instrumente îi vor oferi acces la un vocabular clar și precis, permițându-i să-și rafineze viziunea despre lume și vocabularul prin care o definește.

Îmbogățirea vocabularului este și un instrument fundamental al construirii inteligenței copilului, al capacității sale de a lua cuvântul, de a argumenta, de a asemana printr-o legătură de sens sau de a opune. Pe acest teren bogat și fertil se vor construi instrumentele care-i vor permite să intre în codul scris.

În afară de aceasta, toate momentele privilegiate cu adultul sunt fermentul unei relații deschise, vesele, pozitive, a unor momente de conexiune, de legături afective puternice și prețioase.

MARILE IMAGINI DE CLASIFICAT

VÂRSTĂ

- 2 ani – 2 ani și jumătate.

MATERIAL

- Plicuri care conțin serii de imagini în format mare (clasic 14 x 14 cm, dar le putem face și în format A5). Ele trebuie să fie în legătură cu existența cotidiană a copilului, cu desene realiste sau cu fotografii.

- Exemple de serii: hainele, legumele, fructele, florile, animalele, instrumentele muzicale. Putem păstra în cutii

plicuri cu imagini imprimate și constitui pentru copil serii mai mult sau mai puțin lungi provenite din acest stoc, în funcție de vârstă și de interes (pentru cei mai mici, patru până la șase imagini sunt suficiente). După prezentare, această selecție va fi lăsată la dispoziția copilului, fie într-un plic, fie pe o tavă mică, pentru ca el să poată repeta oricât de des și oricât de mult timp are nevoie.

OBIECTIVE

- Îmbogățirea vocabularului copilului.

PREZENTARE

- La început, este de preferat să alegem tematici în legătură directă cu viața copilului, de exemplu hainele, obiectele din casă (vesela, jucăriile, alimentele pentru micul dejun etc.).

- Invităm copilul să aleagă un plic și să-l așeze pe masă. De exemplu, aici, alimentele pentru micul dejun:

- Scoatem imaginile și le punem câte una în fața copilului.

„Ce vezi?”

„Pâine.”

„Da, o tartină. Tu mănânci tartine la micul dejun?”

„Nu, dar mami mănâncă tartine cu dulceață.”

- Scoatem imaginea cu dulceața.

„Dulceață ca aceasta?”

„Da, dulceață de căpșuni.”

„Și, tu, ce mănânci?”

„Cereale.”

- Scoatem imaginea cerealelor.

„Cereale ca acestea?”

„Nu, cereale cu ciocolată.”

„Mănânci cerealele cu lapte?”

„Da.”

- Scoatem imaginea laptelui.

„Lapte ca acesta?”

„Da.”

- După ce au fost scoase astfel patru sau cinci imagini, putem descrie mai amănunțit una dintre ele.

STUDIUL GRUPURILOR DE LITERE

Cu literele rugoase, alfabetele mobile, apoi colecțiile roz, albastre și verzi, am învățat copilul să discrimineze sunetele limbii și să le asocieze cu literele corespunzătoare. L-am văzut apoi dotat cu primele grafeme complexe, permițându-i să scrie sunetele pe care nu le găsim în alfabet. Așadar, în prezent, el știe să scrie fonetic toate cuvintele pe care le dorește și să citească cuvintele, inclusiv cele care conțin grupurile de litere care i-au fost propuse să codeze sunetele care nu se pot coda cu o singură literă.

Este vorba, acum, de a studia, în modul cel mai bogat posibil, diversele moduri de a coda sunetele, pentru ca, atunci când le întâlnește în lecturile sale, copilul să le poată citi. Este vorba, la această vârstă, și în mod general, pentru începătorii în lectură, de citit și nu de ortografie (chiar dacă, de fapt, această abordare îi pregătește în această direcție).

În acest sens, îi vom prezenta un material, pe care-l va putea utiliza multă vreme, de la 4-5 ani – pentru primele prezentări, până la 7-8 ani – pentru materialul cel mai complex: cutiile de studiu al grupurilor de litere sau cutiile de omofonie (sunete care se aud în același fel, dar se codează în moduri diferite î, â; k, c). Putem păstra o coerență în codul culorii materialului, cu verde în prezentare (copertă, cadru de titlu, colorare a grafiilor). Ele necesită trei prezentări, mergând de la cunoașterea acestor grafii (știu că ele există) la studiul lor sistematic (știu să le citească, apoi să le scrie).

CUTIILE DE STUDIU AL GRUPURILOR DE LITERE

VÂRSTĂ

- 4 ani și jumătate – 5 ani.

MATERIAL

- O cutie pentru fiecare grup de litere ce, ci, ge, gi, che, chi, ghe, chi, î, â, k, c.

Pe fiecare cutie este reluată grafia cunoscută de copil, asortată cu un desen al unei urechi semnificând „înțeleg”.

În fiecare cutie vom găsi trei materiale, reluând cele trei niveluri de prezentare.

- Un afiș pentru a coda grupul studiat, asortat cu desenul unui ochi se semnifică „eu văd”.

Afișele mici se aranjează într-un plic, în care grafia cunoscută de copil este reluată, asortată cu desenul unei urechi însemnând „înțeleg”.

- Un carnet pentru fiecare grafie, cu grafia studiată scrisă deasupra și un ochi însemnând „eu văd”.

Pe fiecare pagină a unui carnet este scris cu litere cursive, cu negru, un cuvânt cu grupul de litere studiat în verde. Numărul cuvintelor carnetului este proporțional cu frecvența acestui grup de litere în limba română.

- O serie de etichete. Aceste etichete reiau ansamblul cuvintelor din carnete, scrise cursiv în întregime, cu negru. Etichetele se aranjează într-un plic, în care grafia cunoscută de copil este reluată, asortată cu un desen al unei urechi însemnând „înțeleg”.

Putem adăuga acestui material lista tuturor cuvintelor studiate, clasate pe grupuri, și o listă pentru fiecare cutie, adică un carnetel cu o urechiușă pentru fiecare grup de litere, în care copilul va putea scrie cuvinte (vezi p. 120).

OBIECTIVE

- Intuirea și recunoașterea modului de a scrie unul (ce, ci etc.) sau două sunete (che, chi etc.).
- Varierea suporturilor de lectură.
- Pregătirea pentru lectura curentă, fluidă.

Cutie de studiu a grupului de litere [ce]

